

(Uz temu „Izbor adekvatnih oblika predavanja i učenja“ vidi i planove nastave u poglavljima 4 B, 5 B, 7 B, 8 B, 9 B, 10 B, 11 B, 12 B!)

1. Kemajl Çallaku: Primena različitih nastavnih i socijalnih oblika na dvočasu s temom „Prijateljstvo, predrasude, zajednički život“, razredi 5–10.

Kemajl Çallaku [Çalaku] je poreklom s Kosova. On 22 godine živi u Nemačkoj (Arnsberg, Severna Rajna-Vestfalija) i 17 godina radi kao nastavnik albanskog u dopunskoj školi.

Prethodne napomene

Dvočas je u kontekstu rada na temi „(Zajednički) život u školi“.

U grupi učenika je 15 devojčica i 11 dečaka od 5. do 10. razreda. Učenici dobrovoljno pohađaju dopunsku školu i motivisani su, čak i kada se nastava odvija na 7. i 8. času. Nivo znanja učenika je veoma heterogen. Tema časa je u tesnoj vezi sa iskustvima i životnim okruženjem učenika i pogodna je za obradu u komunikativnim oblicima učenja. Želim da oprobam nastavni oblik „ekspertske grupe“, u kojem prvo različite grupe učenika diskutuju po jedan aspekt teme, a onda u novim grupama razmenjuju saznanja.

Ciljevi

- Ciljevi koji se odnose na sadržaj: učenici treba da skupe iskustva o zajedničkom životu i prijateljstvu, o predrasudama, problemima i njihovim rešenjima, kao i da o tome diskutuju i da uspostave vezu sa sopstvenom životnom realnošću.
- Socijalni: oni treba da kroz samu temu, ali i kroz rad u grupama heterogenim po predznanju, uče kako da priđu jedni drugima i da se pritom potpomažu.
- Jezički: sposobnost da se razmišljanja o ovoj zaista zahtevnoj temi formulišu usmeno, a delom i pismeno.
- Ciljevi koji se odnose na način i tehnike učenja: učenici treba da se upoznaju sa različitim tehnikama i oblicima učenja.

Materijal

Tekst za čitanje „Ani pianistja“ (Pijanistkinja Ani), tekst i radni list sa pitanjima i impulsima za obradu teme (iz: Gjuha shqipe, sv. 4, upor. http://issuu.com/e-ucebnici/docs/gjuha_4_maq_ok/27).

Tok dvočasa

Vreme	Sadržaj	Oblik predavanja i učenja
5'	Pozdravljanje, uvod: informacije o temi dvočasa: prijateljstvo, predrasude, zajednički život.	<ul style="list-style-type: none"> • Input/informativni uvod
15'	<p>Priprema razgovora s razredom: učenici se dele na tri grupe u kojima se diskutuje o jednom od o sledećih impulsa i kratko (5') prezentuje pripremljeni „plakat“ (A3):</p> <p>a) Šta za mene znači prijateljstvo? (Produbljivanje/dodatak: kakav bi život bio bez prijateljstva?)</p> <p>b) Gde i kako sam već bio/bila suočen(a) sa predrasudama? (Produbljivanje/dodatak: ima li grupa prema kojima i sam(a) gajim predrasude; zašto?)</p> <p>c) Gde se vide prednosti i mane zajedničkog života ljudi iz različitih kultura?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Grupni rad *) (diskusija, nalaženje konsenzusa, priprema „plakata“) *) U velikim razredima može i više grupa obrađivati jedan impuls!
30'	Tri grupe prezentuju jedna za drugom svoja razmišljanja i „plakate“ (po 5'); posle svake prezentacije oko 4' za pitanja ili komentare. Na kraju eventualno kratak rezime.	<ul style="list-style-type: none"> • Grupna prezentacija • Razgovor u razredu
Pauza		
25'	<p>Obrazovanje tri „ekspertske grupe“ sa po 2–3 učenika iz gornjih grupa a), b) i c).</p> <p>Zadatak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Samostalni rad (5'): Razmislite samostalno o pitanju: kako su povezane teme „prijateljstvo“, „predrasude“ i „zajednički život“? Napravite beleške. 2. Diskutujte u grupi o svojim razmišljanjima. Pokušajte u nekoliko rečenica da sažmete zaključke; napišite zajedno kratak tekst o tome i posle sve napišite na jedan papir A3-formata. Nađite prikladan naslov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samostalan rad • Diskusija u tri „ekspertske grupe“ *) • Zajedničko opremanje teksta *) U velikim razredima moguće je napraviti šest ekspertskih grupa!
15'	Svaka grupa kratko predstavlja svoj tekst, drugi učenici mogu postavljati pitanja ili komentarisati.	<ul style="list-style-type: none"> • Grupna prezentacija • Razgovor u razredu
10'	<p>Tri teksta se kače na zid jedan do drugog.</p> <p>Nastavnik daje sledeći impuls za završnu diskusiju: Da li to što ste napisali važi specijalno za vašu situaciju u novoj domovini, ili bi važilo i u vašoj zemlji porekla?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prvo 2' za razmišljanje samostalno ili udvoje, onda - diskusija u plenumu (može se eventualno nastaviti sledeći put). <p>Domaći zadatak: Zapišite svoje misli o ovoj temi; donesite tekst od ½–1 strane.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Individualno razmišljanje • Razgovor u razredu

2. Sakine Koç: Rad s različitim oblicima predavanja i učenja na časovima s temom „Proslave i praznici“

Sakine Koç [Koç] je poreklom iz Turske. Ona pet godina živi u Cirihi i jednako dugo radi kao nastavnica u dopunskoj školi.

Prethodna napomena

Praznici u turskoj kulturi imaju dugu tradiciju. Većina turskih praznika (tur. Bayramları) podseća na važne nacionalne događaje. Na primer, 23. aprila slavimo Dan nacionalnog suvereniteta i deteta. U turskoj dopunskoj školi mi ovaj dan slavimo i u Švajcarskoj svake godine u proleće. Religiozni praznici nisu tema ovih časova; njih obrađujemo posebno.

Za temu proslava i praznika važna su kako lična iskustva učenika u turskoj i švajcarskoj kulturi, tako i informacije o nastanku praznika u obe kulture. Zato je ova tema pogodna za primenu različitih oblika predavanja i učenja, kao i za razmišljanje o interkulturalnosti.

Organizaciona pitanja, trajanje: Ova tematska celina se obrađuje tokom 5 ½ lekcija, podeljenih na tri nedelje. Prve nedelje učenici u poslednjih pola sata časa dobijaju zadatak da „istražuju“ i organizuju se; naredne sedmice se oba časa koriste za rad na prezentacijama o temi „Proslave i praznici“, a u trećoj se drže prezentacije i evaluira rad.

Ciljevi

- Ciljevi koji se odnose na sadržaj: Učenici produbljuju svoje predznanje o proslavama i praznicima u turskoj i švajcarskoj kulturi. Oni porede praznike u obe kulture i razmenjuju misli o sličnostima i razlikama, što širi njihove interkulturalne kompetencije.
- Jezički: Učenici produbljuju kompetencije u usmenom i pismenom izražavanju (čitanje i pisanje, kompetencija nastupanja). Senzibilišu se za pitanja poređenja jezika i prevođenja (nazivi praznika). Nadograđuju svoje kompetencije u korišćenju medija (pretraga interneta).
- Socijalni i ciljevi koji se odnose na učenje: Svesnim korišćenjem različitih oblika predavanja i učenja učenici proširuju polje svoje samostalnosti kao i spektar oblika kooperacije i strategije sticanja znanja. Sem toga, oni su stalno motivisani.

Materijal

Nastavnik se mora prethodno informisati o proslavama i praznicima u Turskoj i Švajcarskoj (uključujući lokalne i kantonalne!) i znati gde učenici mogu naći odgovarajuće informacije (pre svega linkovi na internetu). Nastavnik mora za svakog učenika osigurati mogućnost pristupa kompjuteru s internetom da bi mogao da istražuje. Za „istraživanja“ između prve i druge sedmice moraju biti pripremljeni radni listovi sa zadacima. Radne listove treba pripremiti za tri različita nivoa znanja.

Tok

Vreme	Sadržaj	Oblik predavanja i učenja
1. sedmica, poslednjih pola sata		
30'	Nastavnik najavljuje istraživački projekat „Proslave i praznici u Turskoj i Švajcarskoj“. Naglašava prednosti resursa iz dve kulture i dva jezika. Objasnjava zadatke za istraživanje koje treba uraditi za iduću nedelju i kaže precizno šta učenici treba da donesu (informacije, slike itd. o po jednom turskom i švajcarskom prazniku). Zadaci se daju u pisanoj formi na tri različita nivoa. Rešavaju se pitanja i organizacioni detalji (obrazovanje parova, pristup kompjuteru, strategije pretrage interneta itd).	<ul style="list-style-type: none"> • Input (informativni uvod) nastavnika • Diskusija o eventualnim pitanjima i o organizaciji rada između 1. i 2. sedmice

Vreme između 1. i 2. sedmice		
	Učenici se bave istraživanjima u skladu sa zadacima, samostalno ili u parovima, o turskim i švajcarskim proslavama i praznicima.	<ul style="list-style-type: none"> • Samostalan rad / istraživanje, korišćenje interneta i drugih izvora.

2. sedmica, dvočas		
15'	Učenici izveštavaju o svojim istraživanjima: šta je teklo dobro, gde je bilo problema, šta još treba uraditi? Prve povratne informacije (feedback) i davanje saveta za dalji rad.	<ul style="list-style-type: none"> • Kratki izveštaji, diskusija, povratne informacije
15'	Zadaci: a) Pripremanje sakupljenih informacija o turskim i švajcarskim proslavama i praznicima za kratku prezentaciju (referat od oko 5', sa plakatom A3 ili A2-formata, sa slikama i tekstem). b) Uz to pripremljen radni list ili kviz sa 3–4 pitanja ili zadatka. Zajednička diskusija o kriterijumima koje referat i radni list treba da ispune (težina zadataka u skladu sa uzrastom). Spisak kriterijuma zapisati na tablu.	<ul style="list-style-type: none"> • Input • Razjašnjenje pitanja u vezi sa sadržajem • Diskusija o kriterijumima za referate
50'	Rad na zadacima / pripremanje prezentacije i radnog lista. Nastavnik pomaže i savetuje i po potrebi daje dodatne informacije.	<ul style="list-style-type: none"> • Samostalan rad ili rad u timovima
15'	Diskusija / razjašnjavanje pitanja o prezentaciji za iduću nedelju; ponovno objašnjavanje zadataka i kriterijuma na osnovu kojih će prezentacije biti vrednovane.	<ul style="list-style-type: none"> • Input, diskusija

Vreme između 2. i 3. sedmice		
	Završavanje prezentacija (sa plakatom i radnim listom).	<ul style="list-style-type: none"> • Samostalan rad

3. sedmica, dvočas		
10'	Kratak uvod: rekapitulacija kriterijuma za prezentacije, razjašnjenje poslednjih pitanja.	<ul style="list-style-type: none"> • Input
60'	Prezentacije; po oko 5', plus oko 5' za pitanja i radni list / kviz. Posle svake prezentacije kratka diskusija / evaluacija s obzirom na prethodno definisane kriterijume. Ako nema dovoljno vremena, neke prezentacije se pomeraju za sledeću sedmicu.	<ul style="list-style-type: none"> • Samostalan rad ili rad u timu • Zajednički rad (radni list ili kviz)
20'	Završna diskusija: Sličnosti i razlike praznika (i načina njihove proslave) u Turskoj i Švajcarskoj. Vraćanje na „istraživački projekat“, ocenjivanje, razgovor o tome kako se učenicima dopao ovaj rad.	<ul style="list-style-type: none"> • Razgovor sa celim razredom • Evaluacija